

De Minister van OCW mevrouw J. Bussemaker
De Minister van EZ de heer H. Kamp
De Staatssecretaris van OCW de heer S. Dekker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte bewindslieden,

Als voorzitters van de Raden van Toezicht van de bekostigde universiteiten en van de besturen van de bijzondere universiteiten (in het vervolg samengevat onder de noemer 'Raden van Toezicht'), willen wij graag een aantal punten onder uw aandacht brengen.

De directe aanleiding voor deze brief is de Strategische Agenda "Waarde(n) van weten", waarin u rept van het voornemen om meer ruimte en vertrouwen te geven aan de universiteiten. U wijst daarbij op de noodzaak om de "interne governance" en de externe verantwoording te versterken. Wij willen in deze brief aangeven hoe wij vanuit onze verantwoordelijkheid dat zullen doen en op welke wijze uw beleid daarin kan helpen.

De verhoudingen tussen de overheid en de universiteiten zijn in het afgelopen decennium steeds meer gekenschetst door gedetailleerde afspraken en uitbreidingen van verantwoording en toezicht. Dit paste in een maatschappelijke en politieke trend, veroorzaakt door een gebrek aan vertrouwen, het willen vermijden van fouten en het nauwkeurig verantwoorden van de inzet van publieke middelen.

Het lijkt erop dat deze trend van detailsturing op steeds meer weerstand stuit en dat we op weg zijn naar bestuurlijke verhoudingen, waarin vertrouwen in elkaar - gebaseerd op deugdelijke verslaglegging - de basis vormt. De Raden van Toezicht juichen deze benadering toe. Zij zien daarin ook voor zichzelf een rol weggelegd, te meer nu binnen de universiteiten de aandacht voor een goede horizontale samenwerking tussen besturen en medezeggenschapsorganen, en voor een transparante verantwoording sterk is vergroot. De Raden van Toezicht willen mede aanspreekbaar zijn voor de interne en externe prestaties die door de universiteiten geleverd worden.

Van de Raden van Toezicht mag verwacht worden dat zij scherp oog hebben voor de wensen en verwachtingen van de overheid én andere stakeholders. De Raden van Toezicht beschouwen zichzelf als een eigenstandig bestuurlijk orgaan binnen de universiteiten en willen vanuit dat perspectief hun verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent dat er een grotere betrokkenheid komt bij de kwaliteit (zorg) van onderwijs en onderzoek, dat voeling wordt gehouden met kwaliteit en cultuur van medezeggenschap en dat ook naar buiten toe verslag wordt gedaan van de werkzaamheden en gevolgtrekkingen van de Raden van Toezicht.

Raad van Toezicht

DATUM
9 september 2015

ONS KENMERK
15/RvT0015

ONDERWERP
Rol Raden van Toezicht

INTERNET
www.wur.nl

CONTACTPERSOON
J.N. Girbes – van Stapele

TELEFOON
0317 481473

E-MAIL
jacqueline.girbes@wur.nl

Het is om die reden en met deze meer actieve opstelling in het achterhoofd dat de Raden van Toezicht pleiten voor een grotere bestuurlijke en beheersmatige autonomie van de universiteiten, zoals onder meer naar voren komt in enkele passages in de Strategische Agenda voor het Hoger Onderwijs die net voor de zomer is gepubliceerd. Terecht wordt daarin gesteld dat over de inzet van de uit het nieuwe Studievoorschotstelsel beschikbare middelen overeenstemming moet worden bereikt binnen de universiteiten, gebaseerd op een aantal door de overheid gegeven hoofdrichtingen. De minister en ook de beide Kamers der Staten Generaal kunnen ervan uitgaan dat de Raden van Toezicht op deze inhoudelijke en procedurele voorwaarden voor de besteding van de middelen zullen toezien. Een aparte monitoring - een geheel nieuwe tak van toezichthoudende 'industrie' zo lijkt het - is daarom niet nodig.

Dergelijke handelwijzen lijken ook aangewezen bij de implementatie van beleidsvoornemens uit de in 2014 verschenen Wetenschapsvisie en de daaruit voortvloeiende opstelling van de Nationale Wetenschapsagenda, die dit najaar zijn beslag zal krijgen.

In zijn algemeenheid lijkt de lijn: duidelijke visie van de overheid, vertaling daarvan in beleid en activiteiten binnen de universiteiten met verslaglegging via de reguliere publieke documenten, de voor de hand liggende wijze waarop overheid en autonome instellingen met elkaar moeten omgaan. De rol van de Raden van Toezicht binnen deze beleidscyclus is dan duidelijk: erop toe te zien dat de gemaakte afspraken worden nagekomen en dat daarover op een transparante wijze verslag wordt gedaan.

Vanuit dit perspectief wijzen de Raden van Toezicht op een aantal toekomstige discussies die als voorbeeld kunnen dienen voor de nieuwe bestuurlijke verhoudingen:

1. De voorgenomen wijzigingen van het accreditatiestelsel. Deze zijn gebaseerd op het vergroten van het 'eigenaarschap' voor (de kwaliteit van) het onderwijs bij docenten, in afstemming met de daartoe bevoegde gremia (van studenten), en op vermindering van de administratieve lasten. Beide doelstellingen zijn uiterst relevant, zoals onder andere gebleken is uit de recente uitingen van onvrede onder de wetenschappelijke staven van onze instellingen en van de studenten.

Vanuit dit perspectief vragen wij u met de grootst mogelijke nadruk géén beperkte pilot voor de instellingsaccreditatie in te stellen, maar nu reeds uit te spreken dat álle instellingen die dit wensen in dit stelsel kunnen functioneren. Dat leidt tot een 'level playing field', waardoor individueel, maar zeker ook gezamenlijk initiatieven kunnen worden ontwikkeld die de beoogde doelstellingen kunnen realiseren. De Raden van Toezicht zijn bereid de daarvoor noodzakelijke actieve rol in de kwaliteitszorg en in de beoordeling van opleidingen te vervullen.

2. De uitwerking van de Strategische Agenda en het inzetten van de middelen uit het Studievoorschotstelsel: de Raden van Toezicht onderschrijven de opvattingen van de minister over de decentrale invulling van de besteding van deze middelen en zijn bereid daar op toe te zien en daar in de jaarverslaglegging de juiste en inzichtelijke aandacht aan te schenken. De Raden realiseren zich echter terdege dat het grootste deel van deze middelen slechts over een tiental jaren ter beschikking van de instellingen wordt gesteld, waardoor de verwachtingen over de te realiseren kwaliteitsverbetering als gevolg van de inzet van deze middelen moeten worden getemperd. Dat neemt echter niet weg dat de aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs en de verbetering ervan hoog in het vaandel van elke instelling staat.

3. De uitwerking van de Wetenschapsvisie en de Nationale Wetenschapsagenda: wij pleiten ervoor om in de implementatie hiervan dezelfde route te kiezen als bij de uitwerking van de Strategische Agenda. Van de instellingen mag verwacht worden dat zij verder gaan in de reeds ingezette richtingen van zwaartepuntvorming en profilering. Dit beleid heeft zijn vruchten afgeworpen, zoals de rapportages van de Reviewcommissie hebben aangetoond. De Raden van Toezicht zijn bereid ook op dit beleidsterrein toe te zien op een gedegen implementatie en dienovereenkomstige verslaglegging.

DATUM
8 september 2015

PAGINA
3 van 3

4. De Raden van Toezicht constateren met enige zorg dat de implementatie van de WNT-2 en de voorgenomen uitbreiding met de WNT-3 ernstige repercussies kunnen hebben voor de invulling van bestuursfuncties en van topfuncties in onderwijs en onderzoek. Wij verzoeken u de Raden van Toezicht de mogelijkheid te bieden desgewenst toelichting te geven op – in de ogen van de Raden van Toezicht noodzakelijke - individuele afwijkingen van het regime van WNT-2 en mogelijk straks van WNT-3. Onze verantwoordelijkheid voor de benoeming en remuneratie van de instellingsbestuurders en voor het toezicht op de invulling en remuneratie van topfuncties binnen de universiteiten maakt dit noodzakelijk.

Universiteiten gedijen bij de gratie van autonomie, interne bestuurskracht en het betrekken van de academische gemeenschap bij het vormgeven en uitvoeren van beleid. De Raden van Toezicht zijn zich daarvan terdege bewust, roepen de overheid op de daarbij behorende gedragslijnen te ontwikkelen en te handhaven, en zijn bereid een actieve rol te spelen in het nakomen daarvan door en binnen de instellingen.

Met vriendelijke groet en graag tot nadere toelichting bereid,

Job Cohen
Voorzitter Raad van Toezicht Wageningen UR